

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi esitutkintalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi esitutkintalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 66/2015 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Kirsi Pulkkinen, oikeusministeriö
- neuvotteleva virkamies Meri Paavola, sosiaali- ja terveysministeriö
- poliisitarkastaja Antti Simanainen, sisäministeriö
- ylitarkastaja Jenni Juslén, Poliisihallitus
- käräjätuomari Marja-Leena Virkkala, Vantaan käräjäoikeus
- valtiosyyttäjä Anu Mantila, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- lakimies Katja Dogovic, Rikosseuraamuslaitos
- poliisilakimies Keijo Suuripää, Länsi-Uudenmaan poliisilaitos
- toiminnanjohtaja Leena-Kaisa Åberg, Rikosuhripäivystys
- asianajaja Antti Riihelä, Suomen Asianajajaliitto
- professori Mikko Vuorenpää

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Helsingin syyttäjänvirasto
- kansallinen ihmiskaupparaportoiija, ylitarkastaja Maija Koskenoja, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
- Suomen sovittelufoorumi ry
- Oikeusrekisterikeskus
- tietosuojavaltuutetun toimisto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi esitutkintalakia, oikeudenkäymiskaarta, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia, oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettua lakia, vankeuslakia, tutkintavankeuslakia, poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annet-

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

tua lakia, henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettua lakia, rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annettua lakia sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön rikoksen uhrin oikeuksia, tukea ja suojelua koskeva direktiivi.

Esitutkintalain säännöksiä täydennettäisiin asianomistajalle tehtävien ilmoitusten osalta. Esitutkintaviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta asianomistajan oikeuksista esitutkinnassa ja oikeudenkäynnissä laajennettaisiin. Esitutkintalakiin lisättäisiin myös velvollisuus ilmoittaa asianomistajalle mahdollisuudesta saada tukea ja suojelua.

Säännöksiä vangin tai tutkintavangin vapautumisesta ilmoittamisesta tarkistettaisiin. Henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuneen rikoksen tai seksuaalirikoksen asianomistajalla olisi halutessaan oikeus saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta ja tietyin edellytyksin muusta vankilasta poistumisesta. Uudet säännökset koskisivat laissa erikseen lueteltuja rikoksia, joissa ilmoittamista rikoksen luonne ja vakavuus huomioon ottaen voidaan pitää perusteltuna. Edellytyksenä olisi, että ilmoittamisesta ei arvioitaisi aiheutuvan vaaraa vangin tai tutkintavangin hengelle tai terveydelle.

Esitutkintalakiin lisättäisiin säännökset asianomistajalle tehtävästä henkilökohtaisesta arvioinnista. Asianomistajille tehtäisiin yksilöllinen arviointi asianomistajan haavoittuvuuden tunnistamiseksi ja sen arvioimiseksi, mitä erityistoimenpiteitä tarvitaan asianomistajan suojelemiseksi lisäkäsitykseltä asiaa esitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä käsiteltäessä. Arvioinnissa olisi otettava huomioon etenkin asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet ja rikoksen laatu.

Asianomistajan oikeutta asiakirjojen käännöksiin laajennettaisiin. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin lisättäisiin säännökset olennaisen asiakirjan, syyttämättäjättämispäätöksen sekä istunnon aikaa ja paikkaa koskevan ilmoituksen kääntämisestä. Esitutkintalakiin lisättäisiin säännökset velvollisuudesta kääntää rikosilmoituksesta annettava kirjallinen vahvistus sekä päätös esitutkinnan toimittamatta jättämisestä, lopettamisesta tai päättämisestä saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä on kyse rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevan direktiivin (2012/29/EU) kansallisesta täytäntöönpanosta lukuun ottamatta uhrien tukipalveluja koskevia artikloita. Uudistukset liittyvät asianomistajalle tehtäviin ilmoituksiin, vangin vapautumisesta ilmoittamiseen, asianomistajalle tehtävään henkilökohtaiseen arviointiin ja asianomistajan oikeuteen asiakirjojen käännöksiin. Lakivaliokunta on jo direktiiviehdotusta koskevassa lausunnossaan (LaVL 13/2011 vp) suhtautunut asiaan myönteisesti ja pitänyt tärkeänä, että syytetyn ohella myös rikoksen uhrien oikeudet tulevat tasapainoisesti huomioon otetuksi. Valiokunta on todennut rikosuhridirektiiviä koskevan ehdotuksen merkitsevän selvää parannusta nykytilaan.

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

Käsiteltävä esitys on osa laajempaa rikoksen uhrin aseman kehittämiseksi tehtävää työtä. Oikeusministeriö, sisäministeriö ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö asettivat keväällä 2013 uhrin aseman kehittämiseksi laajapohjaisen toimikunnan. Toimikunnan tehtävänä oli muun muassa kehittää kansallinen strategia rikoksen uhrien tukipalveluiden järjestämiseksi ja niiden edellyttämän rahoituksen turvaamiseksi. Toimikunnan ehdotuksen pohjalta valmisteltiin rikosuhrimaksua koskeva laki. Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen keväällä 2015, ja lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2016 aikana. Rikoksentehtäville kerättävillä maksuilla katetaan jatkossa osa rikoksen uhreille suunnattujen tukipalveluiden kuluista.

Uhripoliittinen toimikunta on esittänyt loppuraportissaan, että direktiivin tavoitteiden mukaisten uhrien oikeuksien turvaamiseksi tulee kehittää hyviä menettelytapoja (Lainsäädännöstä hyviin käytäntöihin — esitys rikoksen uhrin aseman kehittämiseksi. OM mietintöjä ja lausuntoja 13/2015). Sisäministeriö on 13.8.2015 asettanut työryhmän uhrin suojelutarpeen arviointimenettelyn kehittämiseksi. Oikeusministeriö on 6.10.2015 asettanut työryhmän edistämään uhridirektiivin mukaisen rikoksen uhrin tiedonsaantioikeuden toteutumista. Saadun selvityksen mukaan oikeusministeriön on lisäksi tarkoitus myöhemmin asettaa työryhmä valmistelemaan hyviin käytäntöihin pohjautuvia menettelytapasuosituksia. Lakivaliokunta pitää myönteisenä ja tärkeänä, että rikoksen uhrien aseman parantamiseen tähtävä työtä on tehty ja tehdään edellä selostetuin tavoin laaja-alaisesti myös nyt käsiteltävänä olevan direktiivin kansallista täytäntöönpanoa koskevan esityksen lisäksi.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Henkilökohtaisen arvioinnin julkisuus ja sen rajoittaminen

Esityksen 1. lakiehdotuksessa tarkoitettussa uudessa esitutkintalain 11 luvun 9 a §:ssä säädetään asianomistajan henkilökohtaisesta arvioinnista. Lakivaliokunta on esitystä arvioidessaan kiinnittänyt huomiota henkilökohtaisessa arvioinnissa esiin tulleiden tietojen julkisuuteen ja sen rajoittamiseen sekä siihen, tuleeko henkilökohtaisessa arvioinnissa esiin tulevat arkaluonteiset tiedot määrätä tarpeellisin osin salassa pidettäviksi myös rikoksesta epäillyltä.

Lakivaliokunta toteaa, että arvioinnissa esiin tulevien tietojen osalta on eroteltava toisaalta yleisöjulkisuus ja toisaalta asianosaisjulkisuus. Ehdotetussa henkilökohtaisessa arvioinnissa esiin tulleiden tietojen yleisöjulkisuuteen esitutkinnassa ja syyteasian käsittelyssä sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 26 kohdan mukaan salassa pidettäviä asiakirjoja ovat muun muassa asiakirjat, jotka sisältävät tietoja asianomistajan yksityiselämään liittyvistä arkaluonteisista seikoista tai tietoja rikoksen uhrista, jos tiedon antaminen loukkaisi rikoksen uhrin oikeuksia tai hänen muistoaan tai läheisiään. Mainitut tiedot on pidettävä yleisöltä salassa myös oikeudenkäynnissä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 9 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtien nojalla. Henkilökohtaisessa arvioinnissa esiin tulleiden seikkojen salassapito yleisöltä uhrin yksityisyyden suojaamiseksi on lakivaliokunnan näkemyksen mukaan siten mahdollista jo voimassaolevan lainsäädännön nojalla.

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

Asianosaisella on lähtökohtaisesti laajempi tiedonsaantioikeus asiansa käsittelyyn vaikuttavista asiakirjoista kuin yleisöllä. Esitutkintalain 4 luvun 15 §:n nojalla rikoksesta epäillyn oikeutta tiedonsaantiin voidaan kuitenkin rajoittaa erittäin tärkeän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi. Esitutkintalain 4 luvun 15 §:n mukaan epäillyn tiedonsaantioikeus koskee esitutkinta-aineistoa, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Epäillyllä ei ole oikeutta tiedonsaantiin, jos tiedon antamatta jättäminen on välttämätöntä erittäin tärkeän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi. Säännöksen mukaan harkittaessa epäillyn oikeutta saada tietoja tai sen rajoittamista arvioinnissa on otettava huomioon epäillyn oikeus puolustautua asianmukaisesti. Saadun selvityksen perusteella edellä mainitut esitutkintalain 4 luvun 15 §:n säännökset perustuvat oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksiin ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön. Säännökset vastaavat myös tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun direktiivin 2012/13/EU vaatimuksia, ja ne on sisällytetty esitutkintalakiin mainitun direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä (HE 71/2014 vp, LaVM 7/2014 vp).

Esitutkintalain 4 luvun 15 §:ssä asiaan vaikuttavalla aineistolla tarkoitetaan aineistoa, jolla voi olla vaikutusta rikosprosessin lopputulokseen. Säännöksessä tarkoitettuna epäillyn tiedonsaantioikeuden piiriin ei kuulu aineisto, jolla ei voi olla vaikutusta rikosprosessin lopputulokseen (ks. LaVM 7/2014 vp). Epäillyn tiedonsaantioikeutta asiaan vaikuttavastakin aineistosta voidaan pykälän 3 momentin nojalla rajoittaa erittäin tärkeän yksityisen edun vuoksi, jos tiedonsaantioikeus saattaisi johtaa toisen henkilön hengen tai perusoikeuksien vakavaan vaarantamiseen. Lakivaliokunta on aiemmin todennut, että esimerkiksi todistajansuojelua voidaan pitää erittäin tärkeänä yksityisenä etuna (ks. LaVM 7/2014 vp).

Edellä todetun ja saadun selvityksen perusteella lakivaliokunta katsoo, että epäillyn tiedonsaantioikeuden rajoittaminen esitutkinnassa asianomistajan yksityisyyden suojaamiseksi henkilökohtaisessa arvioinnissa esiin tulleista tiedoista on mahdollista jo voimassaolevan lainsäädännön nojalla. Valiokunta katsoo, että lakiin ei kuitenkaan voida ottaa säännöstä, jolla henkilökohtainen arviointi sellaisenaan jätettäisiin epäillyn tiedonsaantioikeuden ulkopuolelle, koska epäillyn tiedonsaantioikeuden laajuus riippuu arvioinnissa esiin tulleiden tietojen sisällöstä. Lakivaliokunta katsoo, että esitys on tältä osin asianmukainen.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskeva perustuslain 21 § edellyttävät, että syytetty ja hänen puolustajansa saavat tiedon ja mahdollisuuden lausua kaikesta siitä asiaan vaikuttavasta aineistosta, jolla voi olla vaikutusta annettavaan tuomioon (PeVL 5/1999 vp, s. 6 ja PeVL 39/2009 vp, s. 3). Edellä mainittuja esitutkintalaissa asianosaisjulkisuudelle säädettyjä rajoituksia ei voida soveltaa enää oikeudenkäyntivaiheessa. Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen mukaan henkilökohtaisen arvioinnin lopputuloksesta olisi tehtävä merkintä esitutkintapöytäkirjaan ja syyttäjän tulisi ilmoittaa lopputuloksesta tuomioistuimelle. Henkilökohtaista arviointia ei olisi välttämättä tarpeen toimittaa kokonaisuudessaan tuomioistuimelle. Siltä osin kuin se toimitetaan tuomioistuimelle, oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin peruseriaatteisiin kuuluva kuulemisperiaate ja osapuolten tasavertaisen kohtelun vaatimus edellyttävät, että syytetty saa siitä tiedon.

Edellä todetun perusteella lakivaliokunta katsoo, että tiedonsaantioikeuden rajoittamista koskevat säännökset asianomistajan yksityisyyden suojaamiseksi henkilökohtaisessa arvioinnissa esiin tulleiden tietojen osalta ovat kokonaisuutena arvioiden hyväksyttävät. Lakivaliokunta kiinnittää

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

kuitenkin huomiota siihen, että ehdotettu esitutkintalain 11 luvun 9 a § asianomistajan henkilökohtaisesta arvioinnista on täysin uusi säännös ja menettely. Lakivaliokunta pitää sen vuoksi tärkeänä, että säännöksen soveltamiskäytäntöä seurataan kiinnittäen erityistä huomiota asianosaisjulkisuuteen rikosprosessin eri vaiheissa ja siihen, vaikuttavatko asianosaisjulkisuutta koskevat säännökset asianomistajien kertomuksiin henkilökohtaisessa arvioinnissa.

Rikoksen johdosta kuolleen läheisen oikeudet

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaan uhrilla tarkoitetaan myös "sellaisen henkilön, jonka kuolema on välitön seuraus rikoksesta, perheenjäseniä, joille on aiheutunut vahinkoa kyseisen henkilön kuoleman johdosta". Esitykseen ei sisälly nimenomaista säännöstä rikoksen johdosta kuolleen läheisen oikeuksista. Lakivaliokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että hallituksen esityksen perusteluissa (HE 66/2015 vp, s. 14) todetaan, että kansallisessa lainsäädännössä asianomistajalle säädetyt oikeudet kuuluvat myös oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 17 §:n 1 momentissa mainituille surmatun läheisille. Lakivaliokunta pitää tätä perusteltuna.

Kustannukset

Asiantuntijakuulemisessa useat lausunnonantajat ovat todenneet direktiivin täytäntöönpanon lisäävän viranomaisten kustannuksia. Lakivaliokunta toteaa, että esityksen perusteluissa on arvioitu direktiivin täytäntöönpanon edellyttämistä säännöksistä, erityisesti asiakirjojen kääntämisestä, viranomaisille aiheutuvat lisäkustannukset (HE 66/2015 vp, s. 9—10). Saadun selvityksen mukaan näihin kustannuksiin ei ole saatu lisämäärärahoja, joten ne joudutaan rahoittamaan kehysten puitteissa. Direktiivin täytäntöönpanosta aiheutuvien kustannusten määrän arviointi on vaikeaa, koska säännösten soveltaminen monilta osin edellyttää asianomistajan pyyntöä. Lisäksi useisiin asiakirjan kääntämisestä koskeviin säännöksiin sisältyy suullisen käännöksen mahdollisuus.

Voimaantulo

Esitys liittyy todistelulainsäädännön uudistukseen, jolla oikeudenkäymiskaaren 17 luku on uudistettu kokonaisuudessaan. Ehdotetut lait on suunniteltu tulevan voimaan 1.1.2016 samanaikaisesti todistelulainsäädännön uudistuksen kanssa. Rikosseuraamuslaitos on asiantuntijakuulemisessa tuonut esiin sen, että uusien toimintatapojen ohjeistaminen ja opastaminen sekä muut hallinnolliset toimet on tehtävä lain voimaantuloon mennessä. Rikosseuraamuslaitoksen mukaan valmistelu-aika lainmuutoksista johtuvien tietojärjestelmämuutosten toteuttamiseksi on liian lyhyt. Erityisesti vangin vapautumista koskevaa ilmoitusta koskevan asianomistajan pyynnön olemassaolon salassapidettävyys ja tästä johtuva kieltä vangin oikeuteen tarkastaa rekisteritietoja näiltä osin edellyttävät merkittäviä muutoksia tietojärjestelmiin. Rikosseuraamuslaitos on ehdottanut, että lainmuutokset tulevat sitä koskevilta osin voimaan 1.7.2016.

Saadun selvityksen mukaan vapautumisilmoitusta koskevien säännösten voimaantulon lykkäminen edellyttää, että saman voimaantuloajankohdan tulee koskea myös muita kuin Rikosseuraamuslaitosta koskevia säännöksiä, jotka liittyvät vangin tai tutkintavangin vapautumisesta ilmoittamiseen asianomistajalle. Voimaantulon lykkäminen vain tietyiltä osin ei siten ole käytännössä mahdollista. Lakivaliokunta toteaa, että ehdotettujen lakien voimaantuloajankohdasta päätettäes-

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

sä on syytä kiinnittää huomiota siihen, että uusia säännöksiä voidaan soveltaa myös käytännössä. Valiokunta kuitenkin huomauttaa, että direktiivin edellyttämä määräaika sen edellyttämien lainsäädäntömuutosten voimaansaattamiselle on 16.11.2015. Näin ollen lainsäädäntö tulee saattaa voimaan niin pian kuin mahdollista.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki esitutkintalain muuttamisesta

4. luku. Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan osallistuvien oikeudet

18 §. Ilmoitus asianomistajan oikeuksista. Pykälä sisältää säännökset asianomistajan oikeuksia koskevista ilmoituksista. Useista pykälässä mainituista oikeuksista ilmoitetaan asianomistajalle jo nykyisin, mutta ilmoitusvelvollisuudesta ei säädetä laissa. Asiatuntijakuulemisessa on tuotu esiin, että poliisiin tulee saada lain edellyttämiä ilmoituksia vastaavat ilmoitustekstit käyttöönsä joko valtioneuvoston asetuksella vahvistettuna tai muutoin, esimerkiksi lainvalmistelusta vastaavan oikeusministeriön toimesta. Saadun selvityksen mukaan oikeusministeriö on 6.10.2015 asettanut työryhmän uhrin tiedonsaantioikeuden edistämiseksi. Työryhmän tehtävänä on tuottaa sisältö viranomaisten viestintämateriaaliin, jolla annetaan rikoksen uhreille tietoa uhrin oikeuksista ja tukipalveluista. Työryhmän toimeksiannon mukaan tiedon tulee olla käytettävissä erilaisten lomakkeiden ja esitteiden sekä verkkosivujen päivittämiseen. Lakivaliokunta pitää valittua toimintatapaa perusteltuna.

Lakivaliokunta on esitystä tarkastellessaan arvioinut myös sitä, onko ehdotettu sääntely riittävän selvää koskien ajankohtaa, jolloin asianomistajan oikeuksista on ehdotetun pykälän mukaan ilmoitettava. Ehdotetussa pykälässä edellytetään, että asianomistajalle annetaan tietoja hänen oikeuksistaan ilman aiheetonta viivytystä. Säännöksen tarkoituksena on turvata, että asianomistaja saa jo esitutkinnan alkuvaiheessa perustiedot oikeuksistaan, jotta asianomistaja pystyy hyödyntämään oikeuksiaan ja saa tarvitsemaansa tukea ja suojelua. Lakivaliokunta katsoo, että direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa edellytetyn mukaisesti asianomistajalle tulee antaa perustiedot pykälässä tarkoitetuista oikeuksista ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun asianomistaja on ensimmäistä kertaa yhteydessä esitutkintaviranomaiseen. Saadun selvityksen mukaan asianomistajalle voidaan antaa tässä tarkoitettut tiedot esimerkiksi samalla, kun hänelle lähetetään kirjallinen vahvistus rikosilmoituksesta. Tilanteiden erilaisuudesta johtuen lakivaliokunta katsoo olevan perusteltua, että säännöksessä ei määritellä tietojen antamisen ajankohtaa pykälässä ehdotettua tarkemmin. Asianomistajalle voidaan antaa tarvittavia lisätietoja myöhemmin riippuen uhrin tarpeista ja tietojen merkityksellisyydestä kussakin menettelyn vaiheessa. Valiokunta painottaa, että uhrin tukipalveluista on tärkeä ilmoittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

11 luku. Erinäiset säännökset

9 a §. Asianomistajan henkilökohtainen arviointi. Pykälä sisältää säännökset velvollisuudesta tehdä asianomistajasta henkilökohtainen arviointi erityisten suojelutarpeiden määrittämiseksi. Esitutkintaviranomaisen tulee tehdä arvio ilman aiheetonta viivytystä. Arvioinnin tarkoituksena on asianomistajan haavoittuvuuden ja erityisen suojelun tarpeen tunnistaminen sekä asianomis-

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

tajan mahdollisesti tarvitsemien erityistoimenpiteiden määrittäminen. Pykälällä pannaan täytännön direktiivin 22 artikla.

Esitystä arvioidessaan valiokunta on tarkastellut sitä, kattavatko jo nykyiset esitutkintalain 5 luvun säännökset esitutkintaviranomaisten ja syyttäjän esitutkintayhteistyöstä sekä syyttäjälle ilmoitettavista rikosasioista esityksessä tarkoitetun kuulemisvelvoitteen, ja toisaalta sitä, onko nyt käsiteltävää erityistilannetta koskeva kuulemisvelvoite tarpeellinen muun muassa asian jatkokesittelyn kannalta ja asianomistajalle aiheutuvan rasituksen vähentämiseksi.

Saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää tärkeänä, että esitutkintaviranomainen kuulee syyttäjää ennen kuin se tekee arvionsa sellaisten erityistoimenpiteiden tarpeellisuudesta, joilla on vaikutusta asiassa järjestettävään pääkäsittelyyn. Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän esitutkintayhteistyö arviointia tehtäessä on tärkeää asianomistajalle koituvan rasituksen kannalta, koska lähtökohtana tulee olla, että arviointia ei yleensä ole tarvetta tehdä uudelleen muusta syystä kuin olosuhteiden merkittävän muuttumisen vuoksi. Esitutkintaviranomaisen velvollisuutta kuulla syyttäjää arviointia tehtäessä ei voi yksiselitteisesti perustaa esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän yhteistyövelvollisuutta koskevaan esitutkintalain 5 luvun 3 §:n säännökseen. Myöskään esitutkintalain 5 luvun 1 §:ään perustuvan ilmoitusvelvollisuuden soveltamisala ei ole yhteneväinen ehdotetun kuulemisvelvoitetta koskevan säännöksen kanssa. Esityksessä tarkoitettu kuulemisvelvoite koskee rikosasioita, joissa asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet tai rikoksen laatu edellyttävät kuulemista. Kuulemisvelvoite koskee siten sellaisia uhriryhmiä, joihin direktiivin 22 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaan henkilökohtaisessa arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota, kuten seksuaalirikokset, ihmiskaupparikokset, lähisuhdeväkivalta ja lapsiin kohdistuneet rikokset. Lisäksi kuulemisvelvoitteen piiriin kuuluvat myös muut rikosasiat, joissa esitutkintaviranomaisen arvion mukaan olisi tarvetta pääkäsittelyssä toteutettaviin erityistoimenpiteisiin.

Edellä todetun perusteella lakivaliokunta pitää tarpeellisena, että esityksessä ehdotetun mukaisesti pykälän 3 momenttiin sisältyy syyttäjän kuulemista koskeva säännös.

Pykälän 4 momentti sisältää säännökset uudelleenarvioinnista. Sen mukaan arviointi on tehtävä uudelleen, jos arvioinnin perusteena olevat seikat muuttuvat merkittävästi. Tällainen voi olla esimerkiksi tilanne, jossa vasta alkuperäisen arvioinnin jälkeen tulee tietoon asianomistajaan kohdistuva uhkaus. Säännöksen mukaan arviointi voidaan tehdä uudelleen myös, jos siihen on muuten perusteltua aihetta. Säännös mahdollistaa siten uudelleenarvioinnin tekemisen myös silloin, kun siihen on aihetta esimerkiksi sen vuoksi, että asianomistajan erityisen suojelun tarve ei ole tullut ilmi alkuperäisessä arvioinnissa. Momentin mukaan esitutkinnan päättämisen jälkeen arvioinnin tekemisestä uudelleen päättää syyttäjä.

Lakivaliokunta on esitystä arvioidessaan kiinnittänyt huomiota siihen, tuleeko uudelleenarvioinnin tekemisestä säätää myös syyttäjää ja tuomioistuinta koskevassa lainsäädännössä, sekä siihen, minkä viranomaisen vastuulla uudelleenarvioinnin tulee olla esitutkinnan päättämisen jälkeen. Lakivaliokunta katsoo, että lakiin ei ole tarpeen sisällyttää ehdotettua tarkempaa sääntelyä uudelleenarvioinnin tekemisestä esitutkinnan päättämisen jälkeen. Lakivaliokunta toteaa, että tällaisessa tilanteessa tulee menetellä käytännössä tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Jos syyttäjä esitutkintaviranomaisen arviosta poiketen katsoo asianomistajan olevan erityisen suojelun tarpeessa,

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

syyttäjä voi muuttaa alkuperäistä arviota ja ilmoittaa uudesta arviosta tuomioistuimelle. Syyttäjä voi yhdenmukaisesti esitutkintalain 5 luvun 2 §:n säännöksen kanssa tarvittaessa pyytää esitutkintaviranomaista tekemään arvioinnin, jos arvioinnin tekeminen edellyttää esimerkiksi asianomistajan kuulemistä. Tuomioistuin puolestaan arvioi erityistoimenpiteiden tarpeellisuutta soveltaessaan nyt käsiteltävässä 9 a §:ssä mainittuja oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain säännöksiä. Lakivaliokunta katsoo, että myöskään tuomioistuinten osalta ei siten ole tarpeen sisällyttää lakiin erillisiä arvioinnin tekemistä koskevia säännöksiä.

2. Laki oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 51 ja 52 §:n muuttamisesta

17 luku. Todistelusta.

51 ja 52 §. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 51 ja 52 §:ään on esityksessä sisällytetty säännökset erityisen suojelun tarpeessa olevan henkilön kuulemisesta pääkäsittelyssä näkösuojan takaa, asianosaisen läsnä olematta tai videoneuvottelun avulla. Lakivaliokunta on esitystä arvioidessaan kiinnittänyt huomiota säännösten vaikutuksiin todistelun välittömyyteen sekä vastaajan kyselyoikeuden toteutumiseen. Edelleen valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 51 §:n 1 momentin 1 kohtaan ja 52 §:n 1 momentin 4 kohtaan, joiden mukaan menettelyjä voidaan käyttää, jos ne ovat tarpeen henkeen tai terveyteen kohdistuvalla uhalta suojaamiseksi. Lakivaliokunta kuitenkin katsoo, että säännösten täydentäminen esityksessä tarkoitetulla tavalla on tarpeen, jotta näitä jo nykyisin käytössä olevia menettelyitä voidaan jatkossa käyttää myös tilanteissa, joissa erityisen suojelun tarve johtuu muusta syystä kuin henkeen tai terveyteen kohdistuvasta uhasta. Valiokunta korostaa sitä, että säännösten soveltaminen edellyttää 51 ja 52 §:n mukaan kuultavan suojelun tarpeen lisäksi sitä, että tuomioistuin tapauskohtaisesti arvioi erityismenettelyn käyttämisen kuulemisessa soveliaaksi. Valiokunta painottaa myös sitä, että tuomioistuimen tulee soveliaisuusharkintaa tehdessään arvioida tilannetta kokonaisuudessaan ottaen huomioon myös menettelyn käyttämisen vaikutukset todistelun välittömyyteen ja vastaajan kyselyoikeuden toteutumiseen.

5. Laki vankeuslain 2 luvun 1 a §:n ja 19 luvun 4 §:n muuttamisesta

19 luku. Ilmoitukset ja tiedon antaminen.

4 §. Ilmoitus vapauttamisesta ja vankilasta poistumisesta. Pykälässä säädetään vangin vapauttamisesta ja vankilasta poistumisesta ilmoittamisesta asianomistajalle tai muulle henkilölle. Pykälän 2 momentissa tarkoitettun henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuneen rikoksen tai seksuaalirikoksen asianomistajalla on esityksen mukaan halutessaan oikeus saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta ja tietyin edellytyksin muusta vankilasta poistumisesta. Esityksessä ehdotetun esitutkintalain 4 luvun 19 §:n mukaan asianomistajan, joka haluaa saada vapautumisilmoituksen, on ilmoitettava tästä esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle. Asianomistajan on samalla ilmoitettava yhteystietonsa ilmoituksen tekemistä varten. Esitutkintaviranomaisen tai syyttäjän tulee ilmoittaa pyynnöstä tuomioistuimelle. Tuomioistuimen tulee vangitsemisesta päättäessään tutkintavankeuslain 2 luvun 2 §:n mukaisesti tai tuomitessaan vastaajan ehdottomaan vankeusrangaistukseen vankeuslain 2 luvun 1 a §:n mukaisesti välittää tieto asianomistajan pyynnöstä edelleen Rikosseuraamuslaitokselle.

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

Nyt käsiteltävän pykälän mukaan Rikosseuraamuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa vapautumisesta asianomistajalle, joka on esitutkintalain 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla ilmoittanut haluavansa saada tällaisen ilmoituksen. Säännösten mukaan tieto asianomistajan pyynnöstä ei siten tule Rikosseuraamusvirastolle suoraan asianomistajalta, vaan edellä selostetussa menettelyssä tuomioistuimelta. Lakivaliokunta katsoo, että viimeksi mainittu jää ehdotetussa sääntelyssä kuitenkin jossain määrin epäselväksi. Tämän vuoksi lakivaliokunta pitää tarpeellisena, että 4 §:n 2 momenttia selkeytetään tältä osin.

Lakivaliokunta on pykälää arvioidessaan kiinnittänyt huomiota myös siihen, että pykälä ei sisällä säännöksiä asianomistajalle ilmoittamisesta tilanteissa, joissa vankeusrangaistuksen täytäntöönpano siirretään toiseen valtioon. Direktiivi ei sisällä säännöksiä vangin vapautumisesta ilmoittamisesta uhrille tilanteissa, joissa vankeusrangaistuksen täytäntöönpano siirtyy toiseen valtioon. Saadun selvityksen mukaan vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirron jälkeen Rikosseuraamuslaitoksella ei ole enää tietoa vangin vapautumisesta eikä siten tosiasiallista mahdollisuutta tehdä vapautusilmoituksia. Koska asianomistajalle ei vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirron jälkeen voida enää ilmoittaa vangin vapautumisesta, lakivaliokunta katsoo, että näissä tilanteissa on tarkoituksenmukaista ilmoittaa asianomistajalle täytäntöönpanon siirrosta. Lakivaliokunta ehdottaa, että 4 §:n 2 momenttia täydennetään tältä osin.

Lakivaliokunta on esitystä käsitellessään kiinnittänyt huomiota myös siihen, tuleeko asianomistajan saada vankilasta vapauttamista koskevan tiedon ohella tieto myös siitä, onko vapautettu vanki mahdollisesti karkotettu kotimaahansa ja miten pitkä maahantulokielto hänelle on määrätty. Lakivaliokunta katsoo kuitenkin, että karkottamiseen ja maahantulokieltoon liittyvät kysymykset jäävät kokonaisuudessaan direktiivin vaatimusten ulkopuolelle. Niitä ei ole myöskään nyt käsiteltävän lainsäädäntöhankkeen yhteydessä selvitetty. Näin ollen lakivaliokunta ei pidä mahdollisena niitä koskevien lainsäädäntömuutosten tekemistä nyt käsiteltävän esityksen yhteydessä.

6. Laki tutkintavankeuslain 2 luvun 2 §:n ja 16 luvun 1 §:n muuttamisesta

16 luku. Erinäiset säännökset.

1 §. Vankeuslain soveltaminen. Pykälään lisätään uusi 2 momentti. Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että tutkintavankeuslain 16 luvun 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi myös toisessa eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE 49/2015 vp). Näin ollen asioiden käsittely tulee yhteensovittaa. Tämän vuoksi lakiehdotuksen johtolauseetta tulee tarkistaa.

9. Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

3 §. Sovittelussa käsiteltävät asiat. Pykälän 1 momentti sisältää säännökset rikoksen soviteltavaksi ottamisen edellytyksistä. Esityksessä täydennettäväksi ehdotetun momentin mukaan sovittelun edellytyksenä on muun muassa se, että rikoksesta epäilty tunnustaa olennaisilta osiltaan teon tapahtumainkulun. Muotoilu perustuu direktiivin 12 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, jonka mukaan sovittelu edellyttää, että rikoksentehtäjä on tunnustanut tapaukseen liittyvät tosiseikat pääpiirteissään. Saadun selvityksen perusteella on olemassa riski, että ehdotettu sanamuoto aiheuttaa epäselvyyttä ja rajoittaa sovittelun käyttöä jatkossa. Tunnustamisen asettaminen sovittelussa tapahtuvan vuoropuhelun edellytykseksi on ongelmallista. Lakivaliokunta kiinnittää huo-

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

miota kuitenkin siihen, että teon tapahtumainkulun tunnustaminen olennaisilta osin ei tarkoita, että epäilty tunnustaisi syyllisyytensä rikokseen. Sen sijaan se tarkoittaa, että osapuolet ovat olennaisilta osiltaan yhtä mieltä siitä, mitä on tapahtunut. Vaatimus vastaa jo nykyisin rikosasioiden sovittelussa noudatettavaa käytäntöä. Momenttiin sisällytettävän muotoilun tarkoituksena ei siten ole rajoittaa sovittelun käyttöä. Vaikka direktiivissä sanalla "tunnustaa" ei tarkoitetaakaan rikoksen tunnustamista, lakivaliokunta katsoo, että mahdollisten epäselvyyksien välttämiseksi momentissa oleva edellytys tulee muuttaa muotoon "epäilty vahvistaa tapahtumainkulun pääasialliset tosiseikat".

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 66/2015 vp sisältyvät 1.—4., 7., 8. ja 10. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 66/2015 vp sisältyvät 5., 6. ja 9. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

esitutkintalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 10 §:n 2 momentti, 13 §:n 1—3 momentti ja 15 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 1145/2013, 13 §:n 1—3 momentti laissa 770/2013 ja 15 §:n 3 momentti laissa 736/2015, sekä
lisätään 3 luvun 1 §:ään uusi 3 momentti, 4 lukuun uusi 18 ja 19 §, 7 lukuun uusi 21 § ja 11 lukuun uusi 9 a § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

3 luku

Esitutinnan toimittamisen yleiset säännökset

1 §

Rikoksesta tehdyn ilmoituksen kirjaaminen

Asianomistajalle on annettava hänen tekemästään rikosilmoituksesta kirjallinen vahvistus, joka sisältää ilmoituksen tekemistä ja ilmoitettua rikosta tai tapahtumaa koskevat perustiedot.

4 luku

Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan osallistuvien oikeudet

10 §

Oikeus käyttää avustajaa esitutkinnassa

Tutkinnanjohtajan tai syyttäjän on tehtävä tuomioistuimelle esitys oikeudenkäyntiavustajan tai tukihenkilön määräämisestä asianomistajalle, jos siihen on aihetta oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvun säännösten nojalla, ja puolustajan määräämisestä rikoksesta epäillylle, jos siihen on aihetta mainitun luvun 1 §:n 3 momentin nojalla. Jos asianomistajan 11 luvun 9 a §:n nojalla arvioidaan olevan erityisen suojelun tarpeessa taikka rikoksen luonne tai asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet sitä muuten edellyttävät, esitutkintaviranomaisen on tiedusteltava asianomistajalta, suostuuko hän yhteystietojensa välittämiseen asianomistajien tukipalveluiden tarjoajalle, ja asianomistajan suostuessa siihen välitettävä yhteystiedot ilman aiheetonta viivytystä.

13 §

Asiakirjan kääntäminen

Epäillylle on käännettävä kohtuullisessa ajassa kirjallisesti 12 §:ssä tarkoitetulle epäillyn käytämälle kielelle asian kannalta olennainen esitutkinta-aineistoon kuuluva asiakirja tai sen osa, jos kääntäminen on tarpeen epäillyn oikeuden valvomiseksi. Asianomistajalle on pyynnöstä käännettävä kohtuullisessa ajassa kirjallisesti 12 §:ssä tarkoitetulle asianomistajan käyttämälle kielelle asian kannalta olennainen esitutkinta-aineistoon kuuluva asiakirja tai sen osa, jos kääntäminen on tarpeen asianomistajan oikeuden valvomiseksi, 3 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu kirjallinen vahvistus sekä 11 luvun 1 §:ssä tarkoitettu päätös, joka koskee esitutkinnan toimittamatta jättämistä, lopettamista tai päättämistä saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi, taikka tällaisen päätöksen yhteenvedo.

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

Asianosaiselle voidaan 1 momentissa säädetyistä poiketen kääntää suullisesti asiakirja tai sen osa tai yhteenvedo asiakirjasta, jollei asianosaisen oikeusturva edellytä asiakirjan kääntämistä kirjallisesti.

Esitutkintaviranomaisen on huolehdittava siitä, että epäilty saa riittävät tiedot oikeudestaan asiakirjan käännökseen ja tarvittaessa varmistettava, haluaako epäilty tässä pykälässä tarkoitettua asiakirjasta käännöksen. Epäillylle voidaan jättää antamatta käännös asiakirjasta, jos epäilty luopuu oikeudestaan käännökseen.

15 §

Asianosaisjulkisuus esitutkinnassa

Asianosaisella ei ole 1 momentissa tarkoitettua oikeutta, jos tiedon antamatta jättäminen on välttämätöntä erittäin tärkeän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi. Asianosaisella ei ole oikeutta saada tietoa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n 2 momentin 6a, 7 tai 7a kohdassa tarkoitetuista tiedoista.

18 §

Ilmoitus asianomistajan oikeuksista

Esitutkintaviranomaisen on ilmoitettava asianomistajalle ilman aiheetonta viivytystä siinä laajuudessa kuin se on erityisesti asianomistajan henkilöön liittyvät seikat ja rikoksen laatu huomioon ottaen tarpeen:

- 1) käytettävissä olevista tukipalveluista;
- 2) oikeudesta oikeudenkäyntiavustajaan tai tukihenkilöön oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvussa säädetyillä edellytyksillä;
- 3) oikeudesta maksuttomaan oikeusapuun ja avustajaan oikeusapulaissa (257/2002) säädetyillä edellytyksillä;
- 4) oikeudesta tulkkaukseen sekä olennaisten asiakirjojen käännöksiin 13 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 a luvun 3 §:ssä säädetyillä edellytyksillä;
- 5) oikeudesta esittää yksityisoikeudellinen vaatimus syyteasian yhteydessä sekä mahdollisuudesta siihen, että syyttäjä ajaa vaatimusta, jos oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun 9 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät;
- 6) käytettävissä olevista keinoista asianomistajan suojelemiseksi terveyteen tai turvallisuuteen kohdistuvalta uhalta;
- 7) oikeudesta saada tieto päätöksestä, joka koskee esitutkinnan toimittamatta jättämistä, lopettamista tai päättämistä saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi taikka syyttämättä jättämistä;
- 8) asian selvittämiseksi tuomioistuimeen kutsutun asianomistajan oikeudesta korvaukseen valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetussa laissa (666/1972) säädetyillä edellytyksillä;
- 9) oikeudesta saada tieto asian käsittelystä, tuomioistuinkäsittelyn ajasta ja paikasta sekä rikosasiassa annetusta tuomiosta.

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

19 §

Ilmoitus oikeudesta saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta

Kun tutkittavana on raiskaus, törkeä raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, seksuaalinen hyväksikäyttö, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, tappo, murha, surma, törkeä pahoinpitely, törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelu, törkeä kotirauhan rikkominen, törkeä vapaudenriisto, ihmiskauppa, törkeä ihmis-
kauppa, panttivangin ottaminen, panttivangin ottamisen valmistelu, vainoaminen, törkeä ryöstö tai törkeän ryöstön valmistelu taikka sellaisen rikoksen yritys tai osallisuus sellaiseen rikokseen, esitutkintaviranomaisen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava asianomistajalle vankeuslain 19 luvun 4 §:n 2 momentissa, tutkintavankeuslain 16 luvun 1 §:n 2 momentissa ja poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 16 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetystä oikeudesta saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta ja vankilasta tai muusta säilytystilasta poistumisesta.

Jos asianomistaja haluaa saada 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen, hänen tulee ilmoittaa tästä esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle. Asianomistajan on ilmoitettava tarvittavat yhteystiedot ilmoituksen tekemistä varten. Esitutkintaviranomaisen tai syyttäjän on ilmoitettava asianomistajan pyynnöstä tuomioistuimelle.

7 luku

Kuulustelut

21 §

Erityisen suojelun tarpeessa olevan asianomistajan kuulustelu

Jos asianomistaja on erityisen suojelun tarpeessa ottaen huomioon etenkin hänen henkilökohdattaiset olosuhteensa ja rikoksen laatu eikä se merkittävästi viivytä asian käsittelyä tai siitä aiheudu muuta haittaa:

- 1) asianomistajan kuulustelu on suoritettava suojelun tarpeessa olevien henkilöiden kuulusteluun suunnitelluissa tiloissa;
- 2) saman henkilön tai samojen henkilöiden on suoritettava kaikki asianomistajan kuulustelut, jos tämä sitä pyytää; ja
- 3) rikoslain 20 luvussa tarkoitetussa seksuaalirikosta koskevassa asiassa ja muussa rikosasias-
sa, jossa asianomistajalla on siihen rikoksen luonteen vuoksi perusteltu tarve, kuulustelijan on ol-
tava asianomistajan kanssa samaa sukupuolta, jos tämä sitä pyytää.

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

11 luku

Erinäiset säännökset

9 a §

Asianomistajan henkilökohtainen arviointi

Esitutkintaviranomaisen on ilman aiheetonta viivytystä arvioitava, onko asianomistaja asiaa esitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä käsiteltäessä erityisen suojelun tarpeessa sekä arvioitava, ovatko 2 momentissa tarkoitettut toimenpiteet tarpeen. Arvioinnissa on otettava huomioon etenkin asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet ja rikoksen laatu. Arviointia tehtäessä on otettava huomioon asianomistajan käsitys toimenpiteen tarpeellisuudesta.

Esitutkintaviranomaisen on arvioitava, onko asianomistajan suojelemiseksi tarpeen, että:

- 1) asianomistajan kuulustelu suoritetaan siten kuin 7 luvun 21 §:ssä säädetään;
- 2) asianomistajan kuulustelu tallennetaan todisteena käyttämistä varten 9 luvun 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla;
- 3) asianomistajaa kuullaan pääkäsittelyssä näkösuojan takaa tai vastaajan läsnä olematta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 51 §:ssä säädetään;
- 4) asianomistajaa kuullaan pääkäsittelyssä hänen henkilökohtaisesti läsnä olematta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 52 §:ssä säädetään; tai
- 5) suullinen käsittely tuomioistuimessa toimitetaan yleisön läsnä olematta siten kuin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 15 §:n 6 kohdassa säädetään.

Esitutkintaviranomaisen on kuultava syyttäjää erityisen suojelun tarpeesta ja 2 momentin 2—5 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden tarpeellisuudesta, jos asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet tai rikoksen laatu sitä edellyttää.

Tässä pykälässä tarkoitettu arviointi on tehtävä uudelleen, jos arvioinnin perusteena olevat seikat muuttuvat merkittävästi. Arviointi voidaan tehdä uudelleen myös, jos siihen on muuten perusteltua aihetta. Esitutkinnan päättämisen jälkeen arvioinnin tekemisestä uudelleen päättää syyttäjä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 51 ja 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 51 §:n 1 momentti ja 52 §:n 1 momentti, sellaisina
kuin ne ovat laissa 732/2015, seuraavasti:

17 luku

Todistelusta

51 §

Todistelutarkoituksessa kuultavaa asianosaista sekä todistajaa ja asiantuntijaa voidaan kuulla pääkäsittelyssä näkösuojan takaa taikka asianosaisten tai muun henkilön läsnä olematta, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi ja menettely on tarpeen:

- 1) kuultavan taikka tällaiseen henkilöön 17 §:n 1 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön suojaamiseksi henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta;
 - 2) jos kuultava muuten jättäisi ilmaisematta, mitä asiasta tietää;
 - 3) jos henkilö häiritsee tai koettaa eksyttää kuultavaa tämän puhuessa; tai
 - 4) jos rikosasiassa kuultava on muusta kuin 1 kohdassa tarkoitettusta syystä erityisen suojelun tarpeessa ottaen huomioon etenkin hänen henkilökohtaiset olosuhteensa ja rikoksen laatu.
-

52 §

Todistelutarkoituksessa kuultavaa asianosaista sekä todistajaa ja asiantuntijaa voidaan kuulla pääkäsittelyssä hänen henkilökohtaisesti läsnä olematta käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi ja jos:

- 1) kuultava ei sairauden tai muun syyn vuoksi voi saapua henkilökohtaisesti pääkäsittelyyn;
 - 2) kuultavan henkilökohtaisesta saapumisesta pääkäsittelyyn aiheutuu todisteen merkitykseen verrattuna huomattavia kustannuksia tai huomattavaa haittaa;
 - 3) kuultavan kertomuksen uskottavuutta voidaan luotettavasti arvioida ilman hänen henkilökohtaista läsnäoloaan pääkäsittelyssä;
 - 4) menettely on tarpeen kuultavan taikka tällaiseen henkilöön 17 §:n 1 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön suojaamiseksi henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta;
 - 5) kuultava ei ole täyttänyt 15 vuotta tai hänen henkinen toimintansa on häiriintynyt; tai
 - 6) rikosasiassa kuultava on muusta kuin 4 kohdassa tarkoitettusta syystä erityisen suojelun tarpeessa ottaen huomioon etenkin hänen henkilökohtaiset olosuhteensa ja rikoksen laatu.
-

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 6 a luvun 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 769/2013, sekä
lisätään 1 luvun 9 §:ään siitä lailla 670/2014 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti ja 5 luvun 15 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 243/2006, uusi 4 momentti seuraavasti:

1 luku

Syyteoikeudesta ja syyteharkinnasta

9 §

Muulle kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkieliselle asianomistajalle on annettava pyynnöstä kohtuullisessa ajassa maksuton käännös syyttämättäjättämispäätöksestä tai sen yhteenvedosta. Kääntämisestä säädetään lisäksi kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003).

5 luku

Syytteen vireillepanosta

15 §

Asianomistajalle on ilmoitettava istunnon ajasta ja paikasta, jos asianomistaja on sitä pyytänyt.

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

6 a luku

Oikeudenkäynnin kieli ja tulkkaus

3 §

Muulle kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkieliselle vastaajalle on annettava kohtuullisessa ajassa maksuton kirjallinen käännös haastehakemuksesta ja tuomiosta häntä koskevilta osin. Vastaajalle on annettava kohtuullisessa ajassa maksuton kirjallinen käännös myös rikosasiassa tehtävästä päätöksestä ja muusta olennaisesta asiakirjasta tai sen osasta, jos käännös on tarpeen vastaajan oikeuden valvomiseksi. Muulle kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkieliselle asianomistajalle syyttäjän ajamassa rikosasiassa on annettava pyynnöstä kohtuullisessa ajassa maksuton kirjallinen käännös tuomiosta häntä koskevilta osin sekä istunnon aikaa ja paikkaa koskevasta ilmoituksesta. Asianomistajalle on annettava pyynnöstä kohtuullisessa ajassa maksuton kirjallinen käännös myös rikosasiassa tehtävästä päätöksestä ja muusta olennaisesta asiakirjasta tai sen osasta, jos käännös on tarpeen asianomistajan oikeuden valvomiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 9 §:n 1 momentin 5 kohta, 12 §:n 2 momentin 1 kohta ja 15 §:n 6 kohta seuraavasti:

9 §

Salassa pidettävä oikeudenkäyntiasiakirja

Oikeudenkäyntiasiakirja on pidettävä salassa siltä osin kuin se sisältää:

5) viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 2 momentin 7 tai 7 a kohdassa taikka 24 §:n 1 momentin 31 tai 31 b kohdassa tarkoitettuja tietoja; taikka

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

12 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Asianosaisella ei ole 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

1) viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 2 momentin 7 tai 7 a kohdassa tarkoitettuihin tietoihin;

15 §

Suljettu käsittely

Tuomioistuin voi asiaan osallisen pyynnöstä tai erityisestä syystä muutoinkin päättää, että suullinen käsittely toimitetaan kokonaan tai tarpeellisin osin yleisön läsnä olematta, jos:

6) asiassa kuullaan alle 15-vuotiasta tai henkilöä, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu, tai rikosasiassa kuullaan henkilöä, joka on erityisen suojelun tarpeessa ottaen huomioon etenkin hänen henkilökohtaiset olosuhteensa ja rikoksen laatu; taikka

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

vankeuslain 2 luvun 1 a §:n ja 19 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vankeuslain (767/2005) 2 luvun 1 a § ja 19 luvun 4 §, sellaisina kuin ne ovat, ensiksi mainittu laissa 382/2010 ja jälkimmäinen osaksi laissa 231/2015, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

2 luku

Täytäntöönpanon aloittaminen

1 a §

Täytäntöönpanokirja ja tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

Tuloste oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä toimii tuomion täytäntöönpanokirjana. Suomeen muusta maasta täytäntöön pantavaksi siirretyn vankeusrangaistuksen täytäntöönpanokirjana on oikeusministeriön tai Rikosseuraamuslaitoksen päätös.

Tuomioistuimen on talletettava täytäntöönpanokirjaa varten tarpeelliset tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Jos tuomioistuin asiaa ratkaistessaan määrää tuomitun vangittavaksi tai pidettäväksi vangittuna, tuomioistuin voi tietojärjestelmään merkitsemisen sijasta merkitä tiedot vankipassiin. Tällainen vankipassi toimii väliaikaisena täytäntöönpanokirjana.

Tuomioistuimen on ilmoitettava esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 19 §:ssä tarkoitetusta asianomistajan pyynnöstä Rikosseuraamuslaitokselle tallettamalla sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi Rikosseuraamuslaitokselle.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitetun merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

19 luku

Ilmoitukset ja tiedon antaminen

4 §

Ilmoitus vapauttamisesta ja vankilasta poistumisesta

Vangin vapauttamisesta ja vankilasta poistumisesta saadaan ilmoittaa asianomistajalle tai muulle henkilölle, jos vangin käyttäytymisen tai hänen esittämiensä uhkausten johdosta on perusteltua syytä epäillä, että vanki syyllistyy tämän tai tälle läheisen henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen. Ilmoitus voidaan antaa myös henkilölle, johon nähden vangilla on lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) mukainen lähestymiskielto tai yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (227/2015) 4 §:n nojalla poliisiasiain tietojärjestelmään ilmoitettu suojelutoimenpide.

Raiskauksesta, törkeästä raiskauksesta, pakottamisesta seksuaaliseen tekoon, seksuaalisesta hyväksikäytöstä, lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä, törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä, taposta, murhasta, surmasta, törkeästä pahoinpitelystä, törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelusta, törkeästä kotirauhan rikkomisesta, törkeästä vapaudenriis-

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

tosta, ihmiskaupasta, törkeästä ihmiskaupasta, panttivangin ottamisesta, panttivangin ottamisen valmistelusta, vainoamisesta, törkeästä ryöstöstä tai törkeän ryöstön valmistelusta taikka sellaisen rikoksen yrityksestä tai osallisuudesta sellaiseen rikokseen tuomitun vangin vapauttamisesta, karkaamisesta, vankilasta luvatta poistumisesta, vankilaan palaamatta jäämisestä poistumisluvassa tai muussa luvassa määrättyä ajankohtana sekä tälle ennen tämän lain 14 luvun 3 §:ssä tarkoitettua ajankohtaa myönnetystä luvasta poistua vankilasta ilman valvontaa tai mainitun luvun 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua valvonnan alaisena on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava asianomistajalle, jos asianomistaja, joka on esitutkintalain 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla ilmoittanut haluavansa saada tällaisen ilmoituksen ja asianomistajan pyynnöstä on ilmoitettu Rikosseuraamuslaitokselle siten kuin 2 luvun 1 a §:ssä tai tutkintavankeuslain 2 luvun 2 §:ssä säädetään. Asianomistajalle on ilmoitettava myös edellä mainitusta 14 luvun 3 §:ssä tarkoitettua ajankohdasta, josta lähtien vangille voidaan myöntää poistumislupia rangaistuksen pituuden perusteella ja sekä ensimmäisestä tällä perusteella myönnetystä poistumisluvasta sekä vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirrosta toiseen valtioon. Edellä mainittujen ilmoitusten tekeminen edellyttää, että niistä ei arvioida aiheutuvan vaaraa vangin hengelle tai terveydelle.

Tässä pykälässä tarkoitettu ilmoitus on tehtävä hienotunteisuutta noudattaen. Ilmoitusta ei saa tehdä vastoin asianomistajan tai muun tässä pykälässä tarkoitettua vaarassa olevan henkilön ilmaisemaa tahtoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

tutkintavankeuslain 2 luvun 2 §:n ja 16 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 2 luvun 2 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 383/2010 ja 1071/2015, sekä

lisätään 16 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 394/2015 ja /2015, uusi 2 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

2 luku

Saapuminen vankilaan

2 §

Vankilaan ottaminen

Tutkintavangin ottaminen vankilaan perustuu tuomioistuimen antamaan vangitsemismääräykseen. Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ilmoitus vangitsemismääräyksestä merkitsemällä siitä tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi Rikosseuraamuslaitokselle säädetään tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella.

Tuomioistuimen on ilmoitettava esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 19 §:ssä tarkoitetusta asianomistajan pyynnöstä Rikosseuraamuslaitokselle tallettamalla sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi Rikosseuraamuslaitokselle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

Tutkintavangille on varattava tilaisuus ilmoittaa lähimaiselleen tai muulle läheiselleen vankilaan ottamisestaan.

Tieto tutkintavangin ottamisesta vankilaan on merkittävä henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetussa laissa (1069/2015) tarkoitettuun täytäntöönpanorekisteriin.

16 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Vankeuslain soveltaminen

Vankeuslain 19 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun rikoksen johdosta vangitun tutkintavangin vapauttamisesta ja vankilasta poistumisesta ilmoittamiseen sovelletaan, mitä mainitussa pykälässä ja saman luvun 11 §:ssä säädetään tällaisesta rikoksesta tuomitun osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 16 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (841/2006) 16 luvun 2 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 232/2015, seuraavasti:

16 luku

Ilmoituksen ja tiedon antaminen

2 §

Ilmoitus vapauttamisesta ja säilytystilasta poistumisesta

Vapautensa menettäneen vapauttamisesta ja säilytystilasta poistumisesta saadaan ilmoittaa asianomistajalle tai muulle henkilölle, jos vapautensa menettäneen käyttäytymisen tai hänen esittämiensä uhkausten johdosta on perusteltua syytä epäillä, että vapautensa menettänyt syyllistyy tämän tai tälle läheisen henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen. Ilmoitus voidaan antaa myös henkilölle, johon nähden vapautensa menettäneellä on lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) mukainen lähestymiskiello tai yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (227/2015) 4 §:n nojalla poliisiasiain tietojärjestelmään ilmoitettu suojelutoimenpide.

Raiskauksen, törkeän raiskauksen, pakottamisen seksuaaliseen tekoon, seksuaalisen hyväksikäytön, lapsen seksuaalisen hyväksikäytön, törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön, tapon, murhan, surman, törkeän pahoinpitelyn, törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelun, törkeän kotirauhan rikkomisen, törkeän vapaudenriiston, ihmiskaupan, törkeän ihmiskaupan, panttivangin ottamisen, panttivangin ottamisen valmistelun, vainoamisen, törkeän ryöstön tai törkeän ryöstön valmistelun taikka sellaisen rikoksen yrityksen tai osallisuuden sellaiseen rikokseen johdosta vangitun tutkintavangin vapauttamisesta ja karkaamisesta on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava asianomistajalle, joka on esitutkintalain 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla ilmoittanut haluavansa saada tällaisen ilmoituksen. Ilmoituksen tekeminen edellyttää, että siitä ei arvioida aiheutuvan vaaraa tutkintavangin hengelle tai terveydelle.

Tässä pykälässä tarkoitettu ilmoitus on tehtävä hienotunteisuutta noudattaen. Ilmoitusta ei saa tehdä vastoin asianomistajan tai muun tässä pykälässä tarkoitettun vaarassa olevan henkilön ilmaisemaa tahtoa.

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 7 ja 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1069/2015) 7 §:n 1 momentin 9 kohta ja 31 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 7 §:n 1 momenttiin uusi 10 kohta seuraavasti:

7 §

Valvonta- ja toimintarekisteri

Valvonta- ja toimintarekisteri sisältää laitospöytäkirjojen ylläpitämistä sekä vankien ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettujen valvontaa ja toimintaan osallistumista varten tarpeelliset tiedot. Näitä ovat tiedot vankien ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettujen:

9) karkaamisesta ja avolaitoksesta luvatta poistumisesta, poistumislupa-, opintolupa- ja siviililyöluopaehtojen rikkomisesta sekä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuoliseen laitokseen sijoittamiseen liittyvien ehtojen rikkomisesta;

10) vapauttamisesta ja vankilasta tai muusta säilytystilasta poistumisesta ilmoittamisesta asianomistajalle sekä sitä koskevasta asianomistajan pyynnöstä ja yhteystiedoista.

31 §

Tarkastusoikeuden rajoitukset

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, rekisteröidyn tarkastusoikeutta voidaan rajoittaa, jos tarkastusoikeuden toteuttamisesta voi todennäköisin syin seurata vakava uhka Rikosseuraamuslaitoksen yksikön järjestykselle ja turvallisuudelle taikka Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöön kuuluvan tai jonkun muun turvallisuudelle. Rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta tur-

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

vallisuustietorekisterin tietoihin eikä valvonta- ja toimintarekisterin sisältämiin 7 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettuihin asianomistajan tietoihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Sovittelussa käsiteltävät asiat

Sovittelussa voidaan käsitellä rikoksia, joiden arvioidaan soveltuvan soviteltaviksi, kun otetaan huomioon rikoksen laatu ja tekotapa, rikoksesta epäillyn ja uhrin keskinäinen suhde sekä muut rikokseen liittyvät seikat kokonaisuutena. Rikoksen sovittelu edellyttää, että rikoksesta epäilty **vahvistaatunnustaa olennaisilta osiltaan teon tapahtumainkulun pääasialliset tosiseikat** ja että sovittelu on uhrin edun mukaista. Soviteltavaksi ei saa ottaa alaikäiseen kohdistunutta rikosta, jos uhrilla on rikoksen laadun tai ikänsä vuoksi erityinen suojan tarve. Jos rikosta ei voida sovittaa, myöskään siitä aiheutuneen vahingon korvaamista koskevaa asiaa ei saa ottaa soviteltavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 385/2007, 713/2007, 701/2011 ja 756/2015, uusi 7 a kohta ja 24 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1151/2001, 1060/2002, 281/2004, 713/2007, 274/2009, 458/2011, 528/2011, 91/2015, 405/2015 ja 756/2015, uusi 31 b kohta seuraavasti:

11 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

7 a) asiakirjoihin, jotka sisältävät tietoja esitutkintalain 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettua asianomistajan pyynnöstä saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta ja vankilasta tai muusta säilytystilasta poistumisesta taikka tietoja mainituista ilmoituksista;

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

31 b) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja esitutkintalain 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettua asianomistajan pyynnöstä saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta ja vankilasta tai muusta säilytystilasta poistumisesta taikka tietoja mainituista ilmoituksista sekä, sen lisäksi mitä 31 kohdassa säädetään yhteystietojen salassapidosta, edellä mainittuun pyyntöön liittyvät asianomistajan yhteystiedot Rikosseuraamuslaitoksen asiakirjoissa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2015 vp

Helsingissä 2.12.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Sanna Marin sd
jäsen Sari Multala kok
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Tom Packalén ps
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Ville Tavio ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto